

Jiří Kuchař: Mramorová podlaha metra

Klap, klap. Klap. Ozývá se podpatek mužské polobotky sestupující po schodišti metra. Na mramorových dlaždicích vytvářejí Mužovy odrážející se tmavě modré džínové kalhoty náhodné obrazce na stěnách. Mužovo sako neznámé značky je galantně přehozeno přes levé rameno jeho modré košile. Muž s dlouhým krkem, milým úsměvem a krátkým sestřihem kaštanově hnědých vlasů, se pomalu přibližuje k poslednímu schodu, u toho si píská melodii z nenáviděné reklamy na cereálie, jejíž tóny nemůže pořád dostat z hlavy. A už se ocitá pod schodištěm. Před ním se rozláhá nástupiště ne o moc širší, než je schodiště samotné. Nástupiště je dlouhé malé desítky metrů a je symetricky zakončeno stejným schodištěm.

„Co to?“ pomyslí si, když zaslechne známý tón, který zazní ve stanici vždy, když se metro rozjíždí. Rozběhne se k metru a snaží se ho zastavit zvoláním: „Stůj!“ Je si vědom marnosti svého jednání. Metro hlasitě zavříská a pomalu se vydává na svoji cestu tmavým tunelem. Hodiny metra ukazují čas 23:46. Muž, nevěřící tomu, že zase zmeškal metro, silným kopancem vytvoří další promáčklé místo na plechovém odpadkovém koši, který stojí hned vedle nástupiště.

„Do háje,“ uleví si. A vzhledem k nepřiměřené síle kopu, která způsobila, že si právě narazil holení kost, se odkulhá na nejbližší lavičku. Přehodí si sako přes opěradlo a pomalu se posadí. Opře hlavu dozadu, zavře oči a v tichosti čeká.

Jeho rozjímání vyruší zvuk obracení papírových stran. Otevře oči. A vidí, že vedle něj někdo sedí. Neznámý člověk čtoucí noviny. Drží si je u hlavy tak, aby mu nebylo vidět do tváře.

„Promiňte,“ řekne Muž.

Neznámý nereaguje.

„Promiňte, pane!“ zopakuje trochu hlasitěji a Neznámý odpoví klidným hlasem: „Dnes je docela chladno, nemyslíte?“

Na což Muž odpoví: „Promiňte, vy už jste tu seděl?“

„Samozřejmě. Ano,“ odpoví podiveně Neznámý.

„Víte... já jsem si vás vůbec nevšiml,“ pousměje se Muž.

„Aha,“ ozve se zpoza novin.

V metru nastává úplné ticho. Jediný zvuk vydávají staré hodiny pověšené nad odpadkovým košem. Tik tak, tik tak... dělají pořád a pořád dokola. Muž začíná klepat nohou a sahat si nervózně do vlasů.

„To se nedá,“ pomyslí si a aby zničil to zdrcující ticho, řekne: „Promiňte, nebylo dnes venku šestadvacet stupňů?“

„Bylo,“ odpoví Neznámý.

„No, že jste řekl, že je dnes chladno,“ pokračuje Muž.

„Pro jednoho chladno může být přeci pro druhého teplo.“

„Asi máte pravdu,“ odvětlí Muž. A začne si neznámého lépe prohlížet. Na to, jaká byla ten den venku teplota, byl doopravdy velmi teple oblečen.

„To bude úhlem pohledu,“ upozorňuje na sebe Neznámý. „Když mně bylo tak, jako je tady vám, taky mi bývalo teplo.“ A polohlasem dodává: „Však se nebojte, vám taky bude jednou chladno.“ Muž s úsměvem přikyvuje.

„Jenom, že se tak ptám,“ mluví Neznámý, „kde pracujete, že se vracíte takhle pozdě?“

Muž odpoví: „Na burze.“

„Na burze,“ zopakuje po něm potichu Neznámý.

„A co vy tu takhle pozdě děláte?“ ptá se Muž.

„Pozoruji.“

„Pozorujete? Co pozorujete?“

Neznámý neodpovídá, pouze jako by si přál nepoutat na sebe moc velkou pozornost. Pomalu zvedá ruku a ukazuje směrem k promáčklému odpadkovému koši. Muž otočí hlavu a spatří bezdomovce přehrabujícího se v odpadkovém koši. „Kde ten se tady vzal?“ pomyslí si, protože ani jeho před tím nezaznamenal. Bezdomovci rostou mastné černé vlasy a rozčepýřený plnovous, pod kterým nosí bílou košili. Avšak první, čeho si Muž všimne, je dlouhý špinavý fialový kabát, který má bezdomovec uvázaný kolem pasu jako vak a hází do něj všemožné věci z koše, jako by mu bylo jedno, co tam vlastně hází.

Muž znechucený tím, že právě viděl, jak si dospělý člověk dobrovolně kydá zkažený jahodový jogurt do oblečení, se otáčí zpátky na Neznámého a šeptem se ptá: „Jeho nepozorujete?“

„Vy ho vidíte?“ odpovídá překvapeně Neznámý.

Muž se zarazí a zmateným hlasem pomalu odpoví: „Ano?“

Neznámý sklopí noviny jen tak, aby mu šly vidět oči a mohl si Muže prohlédnout. Muž se zadívá do tmavě hnědých očí Neznámého a spatří v nich úžas.

„A vidíte i jeho?“ zašeptá ještě tišeji Neznámý. A stejně opatrně ukáže na druhou stranu nástupiště, kde sedí na zemi další bezdomovec. Tenhle je rozhodně vyšší než ten první. Oblečený v dřívě reflexní žluté, dnes pouze špinou zhnědlé kombinéze. Rukama nanáší neznámou hnědou hmotu na mramorově dlážděnou stěnu metra. Muž nechápající, co se děje,

mlčky přikývne. A svoji pozornost věnuje sedícímu bezdomovci, který zatím začal vydávat neartikulované skřeky a rozhazovat tu kaši, co patlá na stěny, všude kolem sebe.

Muže to donutí přemýšlet nahlas: „To... to je...“

„Výkaly,“ ukončí mu úvahu Neznámý.

Muž rychle odvrátí zrak a zamumlá: „Asi budu zvracet.“

Neznámý si povzdechne a reaguje: „Bohové mohou mít zvrácený smysl pro humor.“

Muž se zarazí: „Bohové? Oni?“

„Ano,“ odpoví neznámý.

Muž se hlasitě rozesměje, čímž na sebe upoutá pozornost bezdomovců.

„Ticho,“ okřikne ho šepotem Neznámý.

Patlající bezdomovec utichl a s upřeným pohledem na Muže sedícího na lavičce si dal ukazovák na rty. Neznámý si opět zakryl obličej novinami a vysvětluje: „U věcí božských neprojevujeme svoje postoje, jejich jednání pouze pozorujeme. Stejně tak i třeba u malíře, také pouze pozorujeme, protože když do toho umělci začneme mluvit, výslednému dílu stejně nepomůžeme. Jen umělce naštveme a vy asi nechcete naštvat bohy, že ne?“

„Už to chápu,“ začíná potichu Muž. „Vy jste blázen!“ zařve a u toho vstává. „Jak si může normálně uvažující člověk vůbec myslet, že to jsou bohové? Vždyť tenhle po sobě patlá jogurt a tamten...“

„Sedněte si!“ přikáže rázně Neznámý.

„Sednout? Ani mě nehne! Víte vy proč? Protože nerad sedím vedle bláznů a už vůbec se od nich nenechám okřikovat a...“

„Aaaaa,“ zařve bezdomovec vedle odpadkového koše a s rozrušeným pohledem se pomalu plouží k Muži.

„Hele, nezkoušej to na mě,“ řekne Muž a sebestě kulhá směrem k bezdomovci. Starého člověka Muž nevnímá jako hrozbu. Bezdomovec se zastaví a přehrabuje se ve svém vaku. Cvak, ozve se z bezdomovcovy kapsy. Vzápětí na Muže vytasí malý stříbrný skládací nožík ve tvaru rybičky. Muž se zastaví. „Hele já... já nechci žádný problémy, jo? Prostě mě nech jít. Dobře?“ říká.

Bezdomovec nereaguje a s nožem v ruce se blíží. Z jeho těla vyzařuje nepřirozený chlad. Muž se obrací na Neznámého: „Dělejte něco!“

Neznámý ho ignoruje.

„No tak udělej něco! Pomoz mi!“

Bezdomovec je už na dosah nože, když se ozve skřípavý skřek od druhého bezdomovce, následovaný přesným hodem exkrementu do obličeje bezdomovce s nožem.

Bezdomovec, kterému se tato smrdutá mazlavá hmota dostala do očí, upouští nůž na zem, tomu se při dopadu zlomí špička o mramorovou podlahu. Za mohutného pokřiku skočí bezdomovec na dočasně oslepeného soupeře a svalí ho na zem.

Půlnočním metrem se ozývají zvuky ran dopadajících na lícni kosti oslepeného z bezdomovců, doprovázené ozvěnami ran lebky narážející na mramorovou podlahu metra. Muž naprosto omráčen brutalitou toho, čeho je právě svědkem, nemůže svoje tělo přinutit k pohybu. Neví, jak se tohle všechno stalo. Jak je to možné?

Když je bezdomovci přeražen nos, jako by krev vytékající z jeho úst vyplavila Muže zpátky do reality. Ví, že pokud někdo něco neudělá, někdo tu zemře. Co možná nejrychleji zvedá bezdomovcovu rybičku ze země a pevně ji tiskne ve svém strachem se třepajícím sevření. Hluboký nádech, výdech, dělá krok vpřed. Chce udělat další krok, když ho Neznámý s neuvěřitelnou silou chytí za zápěstí ruky svírající nožik.

„Co to děláte? Slyšíte mě, vždyť ho zabijte!“ řve hystericky Muž a snaží se ze sevření vytrhnout. „Neslyšíte? Co to děláte?“ křičí a ze všech sil se snaží svoji ruku vyprostit. Čím více však táhne, tím je sevření pevnější a bolestivější. Neznámého nehty se mu zarývají do kůže a z ranek se začíná vylévat krev, která stéká po hřbetu jeho ruky a z konečků prstů odkapává na mramorovou podlahu metra.

Neznámý konečně odpoví: „Zachraňuji vás,“ řekne stroze, snaže se zakrýt své rozhořčení.

„Zachraňujete?“ vykoktá už zoufale Muž.

„Vy nemáte tušení, s čím si tu zahráváte,“ odpoví už klidně Neznámý a odhalí svůj obličej odložením novin na zem. „Bojujete s nimi a zemřete. Jenom se jich dotknete a nepřežijete. Nemůžete žádným způsobem ovlivnit dění kolem vás. Váš osud a osud všeho je v rukou božích... v jejich rukou,“ zaměří se pohledem na bezdomovce. „Ale víte, že máte štěstí?“ dodává polohlasem. „Jste teprve druhým člověkem, kterého jsem poznal, co je vidí,“ říká pohledem upřeným na bezdomovce mlátícího do něčeho, jež mohlo být stěží někdy lidským tělem.

Muž se se slzami v očích zhroutí na kolena a roztřepaným hlasem zašeptá: „Štěstí?“

„Většina lidí žije své zbytečné životy a ani netuší, že existuje něco, co je převyšuje, ale vy už to víte... máte dar. Můžete je vidět... můžete se od nich učit... Konečně víte, jak se věci na tomto světě mají. Konečně víte, že cokoli řeknete nebo uděláte, nezáleží na vás. Uvědomujete si to vůbec?“ rozvášňuje se Neznámý. „Konečně jste v obraze.“

„Prosím?“ zašeptá Muž. „J-já nikomu neřeknu, co se tu stalo. Prosím, prostě mě pusťte,“ brečí jako malé dítě.

Neznámý zpozoruje, že Muž krvácí. Zhrozen sám sebou sklopí hlavu a uvolní své sevření. Muž pouští rybičku na zem a kulhající vybíhá po schodech z metra. Staré hodiny nad promáčklym odpadkovým košem hlásí půlnoc. Do stanice přijíždí metro. Neznámý skládá své noviny a sako si přehazuje přes loket.

Po cestě k vagónu se zastavuje u bezdomovce, tiše sedícího vedle rozdrčeného těla. Neznámý se k němu naklání a podává mu sako. Bezdomovec ho přijímá a utírá si do saka zakrvácené ruce. Neznámý nad ním mlčky stojí. Když se bezdomovci rozzáří jasným fialovým světlem, pousměje se. Nato si bezdomovec zakryje ústa dlaní a i s mrtvolou zmizí.

„Vždyť já vím,“ zamumlá Neznámý nastupující do vagónu.

Stanicí rezonuje známý tón, který zazní vždy, když se metro rozjíždí. Je znovu čtrnáct minut do půlnoci. Metro se vydává na svoji cestu tmavým tunelem. Klap, klap, klap...